JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
23 päivänä maaliskuuta 1995 *

1. Oberlandesgericht Frankfurt am Main on 16.9.1993 tekemällään päätöksellä esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä viinien ja rypäleen puristemehujen kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 16 päivänä lokakuuta 1990 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3201/90 [1] 3 artiklan 2 ja 3 kohdan tulkinnasta (jäljempänä asetus N:o 3201/90 tai soveltamisasetus) sekä viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2392/89 [2] 40 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, jotta voitaisiin ratkaista merkintöjen "Kabinett, Spätlese, Auslese ja Weißherbst" käyttäminen tietyn merkin nimen osana.

2. Nämä ennakkoratkaisukysymykset on esitetty riita-asiassa Zentrale zur Bekampfung unlauteren Wettbewerbs eV (jäljempänä pääasian kantaja) vastaan Privatkellerei Franz Wilhelm Langguth Erben GmbH & Co. KG (jäljempänä pääasian vastaaja).

3. Pääasian vastaaja markkinoi saksalaisia viinejä, joissa on seuraavat laatumerkinnät: "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja "Weißherbst" (toisin sanoen määritetyillä alueilla tuotettu laatuviini tai saksalainen tmalaatuviini).

4. Nämä laatumerkinnät ovat etiketeissä, ensimmäisen kerran saksalaisen tmalaatuviinin nimikkeen yhteydessä ja toisen kerran merkin nimen yhteydessä.

5. Pääasian kantaja katsoo, että tällaisten merkintöjen käyttäminen merkin nimen osana rikkoo asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja mahdollisesti myös erehdyttää kuluttajia, ja siten hän valittaa Landgerichtin tuomiosta, jolla pääasian kantajan kanne oli hylätty.

* Alkuperäinen kieli: ranska.

1 — EYVL L 309, s. 1.

2 — EYVL L 232, s. 13.

6. Näissä olosuhteissa Oberlandesgericht Frankfurt am Main esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Onko asetuksen (ETY) N:o 3201/90 3 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että 'Qualitätsweine mit Prädikatin' (merkintälaatuviini) päällysmerkinnöissä on kiellettyä toistaa merkintöjä 'Kabinett', 'Spätlese' tai 'Auslese' niiden asetuksen mukaisen merkinnän lisäksi (samanmallisin ja -kokoisin kirjasimin kuin määritetyn alueen nimi) toisen kerran eri mallisin ja suuremmin kirjasimin, jotka erityisesti ensi näkemältä tekevät niistä tietyn merkin nimen osaksi samaistettavan?

2) Mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä: merkitseekö sellaisen rekisteröidyn ja vilpittömässä mielessä saadun merkin omistaminen, joka muodostuu 'Qualitätsweine mit Prädikatin' päällysmerkinnöissä merkin yhteydessä käytettävistä merkinnöistä, joita ei ole vastustettu, poikkeamista edellisessä kysymyksessä mainitusta kiellosta — kuten on mainittu esimerkiksi asetuksen (ETY) N:o 2392/89 40 artiklan 3 kohdassa merkeistä, joiden kuvauksessa on käytetty maantieteellistä yksikköä?

3) Onko asetuksen (ETY) 3201/90 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan ja saman artiklan toisen alakohdan säännöksiä tulkittava niin, että 'Qualitätsweine b. A:n' (saksalainen määritetyillä alueilla tuotettu laatuviini) päällysmerkintöihin on kiellettyä laittaa uudelleen merkintää 'Weißherbst' määritetyn alueen kuvaukseen tehdyn merkinnän lisäksi suuremmin kirjasimin, jotka ensi näkemältä saattaisivat tehdä tästä merkinnästä tietyn merkin nimen osaksi samaistettavan?

4) Mikäli vastaus kolmanteen kysymykseen on myöntävä: merkitseekö sellaisen rekisteröidyn ja vilpittömässä mielessä saadun merkin omistaminen, joka merkitsee merkinnän 'Weißherbst', jonka käyttöä ei ole vastustettu, käyttämistä vastaavien viinien päällysmerkinnöissä, poikkeamista kolmannessa kysymyksessä tarkoitetusta kiellosta, sillä tavoin kuin on esimerkiksi säädetty asetuksen N:o 2392/89/ETY 40 artiklan 3 kohdassa merkeistä, joiden kuvauksessa on käytetty maantieteellistä yksikköä?"

Ensimmäinen ja kolmas ennakkoratkaisukysymys

7. Ensimmäisessä ja kolmannessa kysymyksessään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt

tuomioistuin pyrkii selvittämään pääasian suhteen, onko saksalaisten merkintälaatuviinien päällysmerkinnöissä ilmaisujen "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja "Weißherbst" käyttäminen merkin nimen osina vastoin soveltamisasetuksen 3 artiklaa siinä määrin kuin nämä merkinnät esitetään uudelleen suuremmilla kirjasimilla kuin alkuperäisen alueen nimessä.

Ensimmäinen kannanotto

8. Katson ensiksi, että laatumerkinnät "Kabinett", "Spätlese" ja "Auslese" ovat tarpeellisia saksalaisten laatuviinien kuvaukseen, toisin sanoen kuvaamaan "saksalaisia perinteisellä erityismerkinnällä varustettuja viinejä". Yhteisön lainsäätäjä pitää tällaisia saksalaisia laatuviinejä saksalaisina tma-laatuviineinä. Tämä johtuu asetuksen (ETY) N:o 823/87 [3] 15 artiklan 1 ja 2 kohdan a alakohdasta, jota on muutettu asetuksella (ETY) N:o 2043/89 [4].

9. Merkintä "Weißherbst" on *valinnainen* perinteinen lisämerkintä, jolla voidaan täydentää saksalaisten tma-laatuviinien kuvausta. [5]

10. *Sovellettavan yhteisön lainsäädännön arviointi*

11. Saksalaisten tma-laatuviinien päällysmerkintöihin sovelletaan sekä asetusta N:o 2392/89 että asetusta N:o 3201/90.

12. *Ensimmäinen asetus,* jossa säädetään viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä, perustuu jakoon viinien alkuperän (yhteisöstä peräisin olevat viinit [6] ja kolmansista maista peräisin olevat viinit [7]) ja laadun suhteen. [8] Sen 11 artiklassa luetellaan ne merkinnät, jotka välttämättä [9] ja valinnaisesti [10] on oltava tma-laatuviinien päällysmerkinnöissä. On myös esitetty periaate, jonka mukaisesti 11 artiklassa tarkoitetut merkinnät ovat ainoat tma-laatuviinien päällysmerkintöjen kuvauksessa hyväksytyt. [11]

13. *Asetuksessa N:o 3201/90* säädetään tarpeellisista yksityiskohdista asetuksen N:o 2392/89 soveltamiseksi. Sen 3 artiklassa luetellaan ne eri jäsenvaltioiden hyväksymät merkinnät, joita yhteisön lainsäätäjä pitää

3 — Määritetyillä alueilla tuotettuihin laatuviineihin liittyvistä erityisistä säännöksistä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annettu neuvoston asetus (EYVL L 84, s. 59).

4 — Ks. 19 päivänä kesäkuuta 1989 annettu neuvoston asetus (EYVL L 202, s. 1).

5 — Ks. yhdistetyt säännökset asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan 3 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa sekä asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 2 kohdan i luetelmakohdassa.

6 — I osa.

7 — II osa.

8 — Yhteisöstä peräisin olevat viinit jaetaan pöytäviineihin (osa A), tma-laatuviineihin (osa B) ja muihin kuin pöytäviineihin ja tma-laatuviineihin (osa C).

9 — Ks. 1 kohta.

10 — Ks. 2 kohta.

11 — Ks. 12 artikla.

yhteisön tma-laatuviini -merkintää vastaavina.

14. Sääntelyn päämääränä [12] on antaa mahdollisimman selvää, tarkkaa ja täydellistä tietoa yhteisön alueilla markkinoitavista viineistä tarkoituksena

a) varmistaa viininviljelyyn liittyvän kaupan rehellisyys, [13]

b) taistella tehokkaasti petosta vastaan, [14]

c) suojella kuluttajaa riskeiltä sekoittaa tai erehtyä tuotteiden olennaisista ominaisuuksista. [15]

Kuitenkaan yhteisön lainsäätäjä ei ole toteuttanut täydellistä yhdenmukaistamista viinien ja rypäleen puristemehun kuvauksen ja esittelyn suhteen. [16]

12 — Ks. asetukset N:o 2392/89 ja 3201/90.

13 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 2392/89 viides perustelukappale.

14 — Erityisesti soveltamisasetuksen 31 perustelukappale.

15 — Ks. erityisesti asetusten N:o 2392/89 ja 3201/90 kolmas perustelukappale.

16 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 2392/89 neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs perustelukappale sekä soveltamisasetuksen kolmas, neljäs ja viides perustelukappale.

15. Saksalaisten tma-laatuviinien suhteen *asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan 2 kohdassa ja 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa ja toisessa alakohdassa* säädetään seuraavaa:

"2. Ilmaisut 'Kabinett', 'Spätlese', 'Auslese', 'Beerenauslese', 'Trockenbeerenauslese' tai 'Eiswein' merkitään samanmallisilla ja -korkuisilla kirjasimilla kuin määritetyn alueen nimi ja tarvittaessa määritettyä aluetta pienemmän maantieteellisen yksikön nimi.

3. Asetuksen (ETY) N:o 2392/89 11 artiklan 2 kohdan i alakohdassa tarkoitetut merkinnät, jotka voivat täydentää 1 kohdassa lueteltuja merkintöjä, ovat seuraavat:

a) *saksalaisilla tma-laatuviineillä:*

— 'Weißherbst'

...

Nämä merkinnät tehdään kirjasimilla, jotka ovat enintään määritettyjen alueiden merkitsemiseen käytettyjen kirjasinten kokoisia."

16. Lopuksi asiaan myös soveltuvan muutetun asetuksen N:o 823/87 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jos kyseisiä viinejä koskevia kansallisia säännöksiä noudatetaan, 1 kohdassa tarkoitetut perinteiset erityismerkinnät, kyseisiä viinejä koskevia yhteisön ja kansallisia säännöksiä noudattaen, ovat seuraavat:

a) Saksan liittotasavallan osalta:

viinien lähtöisyyden merkinnät yhdistettynä nimikkeeseen 'Qualitätswein' tai nimike 'Qualitätswein mit Prädikat', yhdistettynä yhteen seuraavista merkinnöistä: 'Kabinett', 'Spätlese', 'Auslese', 'Beerenauslese', 'Trockenbeerenauslese' tai 'Eiswein'."

17. Siten

— muutetun asetuksen N:o 823/87 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdasta,

— asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 1 kohdan b alakohdasta ja

— soveltamisasetuksen 3 artiklan 1 [17] ja 2 kohdasta

yhdessä seuraa, että *merkinnät "Kabinett", "Spätlese" ja "Auslese" ovat laatumerkintöjä, jotka liitettyinä viinien lähtöisyysmerkintään ja nimikkeeseen "Qualitätsweine mit Prädikat"*

a) osallistuvat saksalaisten tma-laatuviinien kuvaukseen,

b) joiden on oltava saksalaisten tma-laatuviinien päällysmerkinnöissä saman-

17 — Saksalaisten tma-laatuviinien osalta 3 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa täsmennetään, että merkinnät "Qualitätswein" ja "Qualitätswein mit Prädikat" voidaan merkitä lyhentämättöminä tai seuraavin lyhentein "Q. b. A." ja "Q. b. A. m. Pr.".

mallisilla ja -korkuisilla kirjasimilla kuin määritetyn alueen nimi ja tarvittaessa määritettyä aluetta pienemmän maantieteellisen yksikön nimi.

b) voi olla saksalaisen tma-laatuviinin päällysmerkinnöissä joko samankorkuisilla tai pienemmillä kirjasimilla kuin on käytetty kysymyksessä olevan määritetyn alueen merkitsemiseksi. [18]

18. Siten

19. *Miten tätä sääntelyä on sovellettu yhteisöjen tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa?*

— muutetun asetuksen N:o 823/87 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta,

— asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 2 kohdan i alakohdasta

— soveltamisasetuksen 3 artiklan 1 ja 3 kohdasta

20. Katson, että merkinnät "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja "Weißherbst" on merkitty etikettien alareunaan samanmallisilla ja -korkuisilla kirjasimilla kuin määritetyn alueen nimi tai määritettyä aluetta pienemmän maantieteellisen yksikön nimi. Siten esimerkiksi yhdessä riidanalaisista etiketeistä nimikeryhmä "Qualitätswein mit Prädikat Spätlese Rheinhessen Bereich Wonnegau" on etiketin alareunassa seuraavasti:

yhdessä on pääteltävissä, että *merkintä "Weißherbst"* on täydentävä laatumerkintä, joka *liitettynä perinteiseen erityismerkintään*

a) ensimmäisellä rivillä on laatumerkintä "Spätlese" liitettynä nimikkeeseen "Qualitätswein mit Prädikat",

a) on hyödyllinen saksalaisen tma-laatuviinin kuvaukseen,

18 — Lista laatuviinien tuotantoalueista on viinikauppaan liittyvän sopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta Euroopan yhteisön ja Australian välillä 24 päivänä tammikuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/184/ETY (EYVL L 886, s. 1) liitteessä II.

b) toisella rivillä on määrätyn tuotantoalueen nimi "Rheinhessen" ennen alueen osaa "Bereich Wonnegau". [19]

21. Siten asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan 2 kohdan ja 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan säännöksiä on noudatettu hyvin.

22. Vaikeus on siinä — *ja olemme esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten ytimessä* —, että ilmaisut "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja "Weißherbst" on tällä kertaa liitetty viinimerkkeihin ja esiintyvät keskellä etikettejä seuraavasti: "Erben Kabinett", "Erben Spätlese", "Erben Auslese" ja "Erben Weißherbst" kolme kertaa isommilla kirjasimilla kuin alkuperäistä seutua tai pienempää maantieteellistä yksikköä osoittava merkintä. Katson siten, että näitä merkintöjä on käytetty vastaavan viinin kuvaukseen.

23. *Olisiko tällainen käytäntö kiellettävä? Katson, että seuraavista syistä ei olisi.*

24. *Ensiksi* on otettava huomioon, että erityisessä tavaramerkkejä koskevassa yhteisön lainsäädännössä, erityisesti 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä 89/104/ETY [20] (jäljempänä ensimmäinen tavaramerkkejä koskeva direktiivi), ei ole yhtään säännöstä *kaupallisen tavaramerkin nimen muodostavien merkintöjen kirjasinten korkeudesta.* Ensimmäistä direktiiviä ei ole vielä pantu täytäntöön Saksassa; lisäksi jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta direktiiviä uusien merkkien osalta. [21]

25. *Toiseksi asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan* säännön sanamuoto on mielestäni merkityksetön. Yhteisön lainsäätäjä on pyrkinyt säätämään merkinnöissä käytettävistä kirjasimista *ainoastaan milloin kirjasimet ovat osana saksalaisten tma-laatuviinien kuvausta.* Yhteisön lainsäätäjä on pyrkinyt siihen, että nämä eri tma-laatuviinejä kuvaavat merkinnät esitetään yhtenäisellä tavalla ilman, että jokin osa näistä kuvauksista erottuu muista, jotta yhteisön alueen kuluttaja ei sekoita merkintöjä, ja erityisesti jos kuluttaja ei ole kysymyksessä olevan viinin tuottajajäsenvaltion kansalainen.

26. Itse asiassa asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan analysoinnista ja erityisesti sen

19 — Ks. edellä mainittu saksalaisten tma-laatuviinien tuotantoalueiden luettelo.

20 — Jäsenvaltioiden merkintöjä koskevan lainsäädännön lähentämisestä annettu direktiivi (EYVL 1989, L 40, s.1).

21 — Ks. 3 artiklan 4 kohta.

1 kohdasta [22] yhdessä 2 ja 3 kohdan kanssa on katsottava seuraavan, että jokainen tma-laatuviinin kuvauksessa käytettävä osa on säännelty eivätkä ainoastaan laatumerkinnät. *Sitä vastoin tämä teksti ei koske tavaramerkkejä.* Siten tässä suhteessa on viitattava asetukseen N:o 2392/89.

27. Ensiksi on otettava huomioon, että kaupallinen merkki on valinnainen tma-laatuviinien päällysmerkinnöissä käytettävä merkintä. [23]

28. Toistaen yleisen ensimmäisessä tavaramerkkejä koskevassa direktiivissä esitetyn periaatteen [24] asetuksen N:o 2392/89 *40 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa*:

"2. Kun tässä asetuksessa tarkoitettujen tuotteiden kuvausta, esittelyä ja mainontaa täydennetään merkeillä, eivät nämä voi sisältää sellaisia sanoja, sanan osia, tunnuksia tai kuvia:

a) jotka saattaisivat aiheuttaa sekaannusta tai johtaa harhaan henkilöitä, joille ne on osoitettu 1 kohdan mukaisesti;

tai

b) jotka:

— aiheuttaisivat henkilöillä, joille ne on tarkoitettu, osittaisen tai täydellisen sekaannuksen ... tma-laatuviinin ... kuvauksen kanssa."

29. Siinä määrin kuin laatumerkinnät " Kabinett", "Spätlese" ja "Auslese" *liitettyinä viinien lähtöisyysmerkintään ja nimikkeeseen "Qualitätswein mit Prädikat"*, samoin kuin merkintä "Weißherbst" *liitettynä perinteiseen erityismerkintään*, osallistuvat tma-

22 — 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen kappaleen ja toisen alakohdan mukaan "Merkinnät 'määritetyillä alueilla tuotettu laatuviini' tai 'tma-laatuviini' tai tarvittaessa toisen virallisen yhteisön kielen vastaava merkintä, tai tarvittaessa: — 'Qualitätswein' ja 'Qualitätswein mit Prädikat',
...
joita tarkoitetaan asetuksen (ETY) N:o 823/87 15 artiklan 2 kohdassa, merkitään päällysmerkintöihin kirjasimilla, joiden koko ei ylitä määritettyä aluetta ilmaisevien kirjasimien kokoa".

23 — Asetuksen N:o 2392/89 11 artiklan 2 kohdan c alakohta.

24 — 3 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaan "1. Sellaisia merkkejä ei rekisteröidä, tai ne voidaan julistaa mitättömäksi, jos ne on rekisteröity:
...
g)merkit, jotka mahdollisesti erehdyttävät kuluttajia esimerkiksi tuotteen tai palvelun luonteen, laadun tai lähtöisyyden suhteen".

laatuviinin kuvaukseen [25], on asetuksen 40 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan säännöksistäkatsottava seuraavan, että merkintöjä ei voi käyttää merkin nimen osina, jos ne aiheuttaisivat kuluttajalle osittaisen tai täydellisen sekaannuksen tma-laatuviinin kuvauksen kanssa.

Epäilemättä näin olisikin, jos laatumerkintä merkin nimen osana käytettynä ei vastaisi kysymyksessä olevan tma-laatuviinin luonteenomaisia laatuominaisuuksia.

Esimerkiksi sanat "Erben Kabinett" eivät voisi olla "Qualitätswein mit Prädikat Spätlese Rheinhessen Bereich Wonnegau" -merkin nimenä.

30. Jos laatumerkinnät "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja merkintä "Weißherbst" ovat keskellä etikettejä liitettyinä saksalaisten tma-laatuviinien merkkeihin "Erben Kabinett", "Erben Spätlese", "Erben Auslese" ja "Erben Weißherbst" kolme kertaa isommilla kirjasimilla kuin on käytetty saksalaisten tma-laatuviinien kuvaukseen, on todettava, että näitä merkkejä käytetään *kuvaamaan vastaavia saksalaisia tma-laatuviinejä.*

31. *Kolmanneksi:* eikö näiden merkintöjen käyttö johda kuluttajia harhaan tai aiheuta sekaannusta?

32. *Katson, että kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, onko merkintä omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tai aiheuttamaan sekaannusta.* Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ilmoittaa, että kansallinen tuomioistuin on vastannut tähän kieltävästi. Olen samaa mieltä julkisasiamies M. Elmerin ratkaisuehdotuksessaan esittämän mielipiteen kanssa, joka on esitetty 9.3.1995 vireillä olevassa asiassa Ministère public et Institut national des appellations d'origine vastaan Voisine [26].

33. Tähän kysymykseen annettava vastaus on useimmiten riippuvainen tietyn asian tosiseikkojen konkreettisesta arvioinnista. Lukuun ottamatta sitä tapausta, jossa merkissä olisi virheellisiä merkintöjä tavaran tai palvelun luonteesta, laadusta tai lähtöisyydestä, on erittäin arkaluontoista tuoda esiin yleisiä suuntaviivoja, jotka auttaisivat kansallista tuomioistuinta tunnistamaan *de facto* merkinnät, jotka ovat omiaan johtamaan harhaan tai aiheuttamaan sekaannusta. *Kuitenkin on muistettava, että pääasian kantajan markkinoimien saksalaisten tma-laatuviinien merkin nimeen sisältyvät merkinnät eivät ole virheellisiä.*

25 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 17 ja 18 kohta.

26 — Asia C-46/94, 14 kohta.

34. *Neljänneksi:* vastoin komission kantaa asetusten N:o 2392/89 ja N:o 3201/90 tarkoitus ei ole vastoin vastaavan käytännön vahvistamista.

35. Katson, ettei yhteisön lainsäätäjä ole tarkoittanut vakiinnuttaa sellaista sääntöä, jonka mukaan tma-laatuviinin alkuperätuotantoalueen merkintä on kuluttajaa tuotteen valinnassa ohjaava laatukriteeri. Siten, vastoin komission kantaa, en usko, että asetuksen N:o 3201/90 3 artiklan 2 ja 3 kohdan erityisistä säännöksistä voisi saada perusteita tukemaan sellaista sääntöä, jonka mukaan merkintöjen "Kabinett", "Spätlese", "Auslese" ja "Weißherbst" kirjasinlajin sääntelemistä on pidettävä yleisenä ankarana soveltamisperiaatteena merkkien osalta.

36. Itse asiassa on nähty, että yhteisön lainsäätäjä ei ole toteuttanut *täydellistä* yhdenmukaistamista viinien ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevien säädösten suhteen. [27] Siten huolimatta eri jäsenvaltioiden suuresti erilaisista käsityksistä viinituotteiden kuvauksen ja esittelyn suhteen yhteisön alueella, [28] yhteisön lainsäätäjä on pyrkinyt asettamaan periaatteen, jonka mukaan *alueelliset perinteiset erikoisuudet on säilytettävä* [29] siinä määrin kuin ne ovat yhteismarkkinoiden kanssa yhteensopivia eivätkä ne ole omiaan johdattamaan yhteisön kuluttajaa harhaan tuotteen suhteen, erityisesti jos kysymyksessä on eri jäsenvaltion kansalainen kuin mistä viini on peräisin. Jotta nämä ristiriitaiset päämäärät saataisiin yhteensovitetuiksi, [30] [31] yhteisön lainsäätäjä on varustautunut seuraavilla erityisillä oikeudellisilla keinoilla:

a) tyhjentävä luettelo perinteisistä erityismerkinnöistä, joiden on katsottava vastaavan yhteisön merkintöjä, [32]

b) tyhjentävä luettelo pakollisista ja valinnaisista merkinnöistä, [33]

c) sääntö kysymyksessä olevien tuotteiden vapaasta liikkuvuudesta. [34]

27 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 14 kohta.

28 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 2392/89 seitsemäs perustelukappale.

29 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 3201/90 kolmas perustelukappale: "Viinin kuvausta ja esittelyä koskevia sääntöjä sovellettaessa olisi otettava huomioon yhteisön viinialueiden perinteet ja käytännöt ..."

30 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 823/87 kahdeksastoista perustelukappale.

31 — Ks. asetuksen N:o 2392/89 viides perustelukappale.

32 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 823/87 15-artikla; asetuksen N:o 3201/90 III liite, joissa on luettelo eri viinilaatujen nimien synonyymeistä, joita voidaan käyttää pöytäviinien ja tma-laatuviinien kuvauksessa; päätöksen 94/184 liite II, jossa on luettelo yhteisöstä peräisin olevista viineistä ja jossa on myös luettelo tma-viinien kuvauksessa käytettävistä perinteisistä merkinnöistä.

33 — Asetuksen N:o 2392/89 3, 12 ja 21 artikla.

34 — Asetuksen N:o 2392/89 seitsemäs perustelukappale.

37. Vastoin komission käsitystä asetuksen N:o 2392/89 12 artiklan tarkoitus ei ole periaate "kaikki mitä ei ole sallittu, on kiellettyä". Päinvastainen periaate näyttäisi enemmänkin olevan sääntönä. Tämän säännöksen tarkoitus on asetuksen N:o 2392/89 perusteluosassa.

38. *Selostettuaan tma-laatuviinin kuvauksen ja esittelyn sääntelyn suhteen tehtyä valintaa*

"Viinien ja rypälemehun kuvauksen ja esittelyn säännöt perustuvat suuressa määrin jäsenvaltioiden aikaisemmin soveltamiin kansallisiin sääntöihin" [35]

ja todettuaan vaikeudet, joista on selvittävä

a) "nämä kansalliset säännöt perustuivat hyvin erilaisiin lähestymistapoihin; tietyt jäsenvaltiot pitävät tärkeimpänä oikean tiedon antamista kuluttajalle ja kaupan toiminnanvapautta, toiset taas pyrkivät sovittamaan nämä näkökohdat tarpeeseen suojella alueensa tuottajia kilpailun vääristymiseltä"; [36]

b) "... eri tuotantoalojen tuotanto-olosuhteiden erityispiirteiden ja tiettyjen jäsenvaltioiden perinteiden vuoksi olisi säädettävä, että jäsenvaltiot voivat alueeltaan saatujen tuotteiden osalta tehdä pakollisiksi tietyt yhteisön säännöksissä vapaaehtoisiksi säädetyt merkinnät taikka kieltää tai rajoittaa niiden käyttöä", [37]

yhteisön lainsäätäjä selostaa sääntelyn tarkoitusta:

a) "... tarkoituksena yhteensovittaa nämä erilaiset lähestymistavat niin pitkälle kuin mahdollista ja tarkoituksena välttää liian eroavat tulkinnat ..."; [38]

b) "... näiden sääntöjen tehokkuuden varmistamiseksi ..."; [39]

35 — Viides perustelukappale.

36 — Ks. edellinen kohta.

37 — Seitsemäs perustelukappale.

38 — Ks. edellinen kohta.

39 — Ks. edellinen kohta.

c) "... on pyrittävä varmistamaan, että asianomaisille annettu tieto on mahdollisimman täydellistä ottaen huomioon tavat ja perinteet ..."; [40]

d) "... tavaroiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi ..."; [41]

jonka jälkeen yhteisön lainsäätäjä lausuu ratkaisuista, jotka se aikoo panna täytäntöön, jotta nämä vastakkaiset päämäärät saataisiin yhteensovitettua, jotta voimassaolevan järjestelmän tehokkuutta ei poistettaisi:

a) "... on osoittautunut aiheelliseksi laatia riittävän kattavat kuvauksen säännöt"; [42]

b) "... on pidettävä periaatteena, että säännöissä tai niiden soveltamista koskevissa yksityiskohtaisissa säännöissä säädetyt merkinnät ovat ainoat viinien ja rypälemehujen kuvaukseen hyväksytyt"; [43]

c) "... olisi tarkennettava, että kunkin jäsenvaltion olisi hyväksyttävä muista jäsenvaltioista peräisin olevien ja alueellaan liikkeeseen laskettujen tuotteiden kuvaus, jos se on yhteisön säännösten mukainen ja tuottajajäsenvaltion tämän asetuksen mukaisesti hyväksymä". [44]

39. Asetuksen N:o 2392/89 12 artiklan tarkoitus on siten sovittaa yhteen yhteisön lainsäätäjän vastakkaiset päämäärät, *jotta voimassaolevan järjestelmän tehokkuutta ei poistettaisi.*

40. Nyt esillä olevassa asiassa pääasian vastaajan saksalaisten tma-laatuviinien päällysmerkintöihin tekemät merkinnät sisältävät ainoastaan yhteisön lainsäätäjän luettelossa olevia merkintöjä.

41. *Lopuksi viidennessä kohdassa* on todettava, että merkin nimi ja viinin laatuluokitus ovat erilaisia niiden määritelmän ja tarkoituksen suhteen.

42. Siten *merkillä* tarkoitetaan eri *tunnusten* ryhmää, esimerkiksi sanoista koostuvaa ryh-

40 — Ks. kuudes perustelukappale.
41 — Ks. seitsemäs perustelukappale.
42 — Ks. viides perustelukappale.
43 — Ks. edellinen kohta.
44 — Ks. seitsemäs perustelukappale.

mää, *jotka ovat omiaan erottamaan tuotteet toisistaan.* Ensisijaisesti merkin haltijan laillinen päämäärä, ja tämä päämäärä on muuten vahvistettu itse merkin määritelmässä, [45] on "tarttua kiinni" kuluttajaan, toisin sanoen herättää kuluttajan mielenkiinto. Yhteisön lainsäätäjä asettaa rajat yleiselle luomisvapaudelle ja tavaramerkin nimen rekisteröimiselle. [46]

43. Sitä vastoin yhteisön lainsäätäjän tarkoitus tma-laatuviinin kuvauksessa on antaa asianomaisille mahdollisimman *tarkasti, selkeästi ja oikein* tietoja tuotteen olennaisista ominaisuuksista ja sen laatua ilmaisevista ominaisuuksista. [47] Asetuksen N:o 823/87 1 artiklan mukaan tma-laatuviineillä tarkoitetaan asetuksen säännösten mukaisia sekä asetuksen että kansallisten säännösten mukaisesti määriteltyjä viinejä. Tästä tekstistä ja asetuksen N:o 2392/89 11 ja 12 artiklasta yhdessä käy ilmi, että jäsenvaltioiden tma-laatuviinien tuottajien liikkumisvapaus on erittäin rajoitettu.

44. Pääasian vastaajan noudattama käytäntö käyttää sen merkkien nimien osina laatumerkintöjä, jotka eivät vastaa erityisesti säänneltyjä mittoja, ei mielestäni merkitse riskiä yleisön harhaan johtamisesta, *koska merkinnät ovat tuotteen olennaisten ominaisuuksien mukaisia.* Siksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa kieltävästi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen.

Toinen ja neljäs ennakkoratkaisukysymys

45. Näillä kysymyksillä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään pääasian suhteen, mikä merkitys on annettava asetuksen N:o 2392/89 40 artiklan 3 kohdan poikkeukselle.

46. Tutkin näitä kysymyksiä vain toissijaisesti ottaen huomioon ensimmäiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen annetun vastauksen.

45 — Ks. edellä mainitun neuvoston ensimmäisen tavaramerkkidirektiivin 2 artikla: "Tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, erityisesti sanoin, henkilönnimet mukaan lukien, kuvioin, kirjaimin, numeroin taikka tavaroiden tai niiden päällyksen muodon avulla, jos sellaisella merkillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista"; ja sen 3 artiklan 1 kohdan b alakohta, erityisesti"1. Sellaisia merkkejä ei rekisteröidä tai, jos ne on rekisteröity, ne on julistettava mitättömiksi: ... b) merkit, joilta puuttuu erottuvuus".

46 — Ks. edellinen kohta, 3 artiklan 1 kohdan g alakohta.

47 — Ks. erityisesti asetuksen N:o 2392/89 viides ja kuudes perustelukappale.

47. Tekstin sanamuoto on yksiselitteinen:

"Poiketen 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdasta, sellaisen viinille tai rypälemehulle rekisteröidyn merkin haltija, joka on sama:

— määritettyä aluetta pienemmän, tma-laatuviinin kuvauksessa käytetyn maantieteellisen yksikön nimen kanssa,

...

voi, vaikkei hänellä olisi oikeutta tähän nimeen 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, jatkaa tämän merkin käyttöä 31 päivään joulukuuta 2002 asti, jos kyseinen merkki:

..."

Esillä olevassa tapauksessa ei kuitenkaan ole kysymys tästä, koska yhteisöjen tuomioistuimessa esillä oleva asia koskee saksalaisia tma-laatuviinejä, joiden merkkien nimet eivät ole identtisiä määritettyä aluetta pienemmän maantieteellisen yksikön kanssa. Mitä tulee asetuksen N:o 2392/89 40 artiklan 3 kohdan poikkeukselle annettavalle merkitykselle, siinä määrin kuin säännös on yhteisön sääntelyn tarkoituksen vastainen on sovellettava yleistä periaatetta, joka ilmenee myös yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä eri aloilla, [48] jonka mukaisesti poikkeusta yhteisön perustavanlaatuisista säännöistä on tulkittava ja sovellettava ankarasti.

48. Ratkaisuehdotuksena edellä esitettyjen arviointien perusteella esitän, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Oberlandesgericht Frankfurt am Mainin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

"1) Viinien ja rypäleen puristemehujen kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 16 päivänä lokakuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen

48 — Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen esittämästä yleisestä periaatteesta sen viimeisimmistä tuomioista ks. asiassa C-328/92, komissio v. Espanja 3.5.1994 annettu tuomio (Kok. 1994, s. I-1569).

(ETY) N:o 3201/90 3 artiklan 2 kohdassa ei voi katsoa kiellettävän sitä, että 'Qualitätsweine mit Prädikatin' (merkintälaatuviini) päällysmerkintöihin otetaan ilmaisut 'Kabinett', 'Spätlese' tai 'Auslese' niiden asetuksenmukaisten merkintöjen lisäksi (samanmallisilla ja -korkuisilla kirjasimilla kuin määritetyn alueen nimi) ja merkitään nämä ilmaisut uudelleen toisenmallisilla ja suurempikorkuisilla kirjasimilla, jolloin ensi näkemältä nämä ilmaisut voidaan samaistaa merkin nimen osaksi.

2) Asetuksen (ETY) N:o 3201/90 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan ja saman artiklan toisen alakohdan säännöksiä yhdessä on tulkittava siten, että ne sallivat 'Qualitätsweine b. A:n' (saksalainen tma-laatuviini) osalta, että merkintä 'Weißherbst' merkitään päällysmerkintöihin tietyn alueen kuvaukseen tehdyssä merkinnässä käytettyjen kirjasinten lisäksi isommilla kirjasimilla, jolloin se ensi näkemältä voidaan samaistaa merkin nimen osaksi."